

Katalog dobrych praktyk digitalizacyjnych dla obiektów bibliotecznych

Lp.	Kryteria	Obiekt Biblioteczny
1.	<p>Procedury, obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. selekcję – wybór materiału, który zostanie poddany digitalizacji; selekcji dokonuje się zawsze z uwzględnieniem stanu materiałów oraz określeniem docelowej grupy odbiorców; 2. przygotowanie – zabiegi konserwatorskie poprzedzające przetworzenie cyfrowe; 3. konwersję cyfrową pierwotną – cyfrowe odwzorowanie analogowego oryginału z zachowaniem maksymalnej zgodności, 	<p>Szczegółowe zalecenia dotyczące procedur przy digitalizacji obiektów bibliotecznych zawarte są w publikacji: Digitalizacja piśmiennictwa/opr. i red. D. Paradowski. Warszawa: Biblioteka Narodowa, 2010. Zalecane procedury obejmują następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prace przygotowawcze <ol style="list-style-type: none"> a. Planowanie wyboru obiektów b. Wybór modelu danych c. Organizacja kadry zespołu d. Przygotowanie pomieszczeń e. Wybór/zakup sprzętu do digitalizacji f. Wybór metody skanowania g. Wybór metody przetwarzania danych h. Wybór metody zapisu i przechowywania danych 2. Prowadzenie digitalizacji <ol style="list-style-type: none"> a. Planowanie obiektów i określanie priorytetów b. Pobieranie obiektów do digitalizacji c. Transport d. Weryfikacja i ustalenie parametrów skanowania e. Skanowanie i kontrola skanów f. Przetwarzanie i gromadzenie obiektów cyfrowych g. Udostępnianie reprodukcji cyfrowych lokalnie lub poprzez Internet
2.	Standardy opisu	<p>Obiekty cyfrowe powstające w wyniku digitalizacji powinny być opisywane co najmniej danymi przejmowanymi z ich analogowych pierwowzorów, uzupełnianymi o metadane właściwe dla obiektów cyfrowych (metadane strukturalne i administracyjne).</p> <p>Opis materiałów bibliotecznych powinien być zgodny z międzynarodowymi normami ISBD oraz Polską Normą PN-N-01 152. Zalecane jest stosowanie formatów MARC 21 lub Dublin Core (standard ISO 15836-2003 oraz NISO standard Z39.85-2007).</p>

3.	Słowniki	Przy opisie rzeczowym reprodukcji cyfrowej zaleca się stosowanie haseł przedmiotowych lub symboli UKD (Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej), przejętych z danych opisowych pierwowzoru analogowego.
4.	Standardy techniczne, w tym parametry sprzętowe, oprogramowanie-zalecenia minimum	<p>Wymagane są co najmniej następujące parametry techniczne plików cyfrowych, będących wynikiem digitalizacji obiektów bibliotecznych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zalecenia minimalne dla tekstów drukowanych - książki, gazety, czasopisma bez ilustracji, rysunki, mapy monochromatyczne, nuty, dokumenty urzędowe (normy, monitory, rozporządzenia itp.), maszynopisy, prace licencjackie, magisterskie, doktorskie: <ol style="list-style-type: none"> a. Format: TIFF 6.0 z kompresją CCITT Group4 b. Rozdzielczość: 400 ppi c. Bity na piksel: 1 d. Wzorce szarości/koloru: nie dotyczy 2. Zalecenia minimalne dla tekstów drukowanych z ilustracjami oraz rysunków, grafik i fotografii monochromatycznych: <ol style="list-style-type: none"> a. Format: TIFF 6.0, dopuszcza się kompresję bezstratną LZW b. Rozdzielczość: 300 ppi, lecz nie mniej niż 3000 pikseli na dłuższym wymiarze c. Bity na piksel: 8-bitowa skala szarości d. Wzorce szarości/koloru: Gray Gamma 2.2 3. Zalecenia minimalne dla odbitek fotograficznych barwnych, rysunków i grafik kolorowych, miedziorytów, drzeworytów, rękopisów, inkunabułów i starych druków: <ol style="list-style-type: none"> a. Format: TIFF 6.0, dopuszcza się kompresję bezstratną LZW b. Rozdzielczość: 300 ppi, lecz nie mniej niż 3000 pikseli na dłuższym wymiarze c. Bity na piksel: 8 bitów na kolor 24-bit RGB d. Wzorce szarości/koloru: Adobe RGB 1998 4. Zalecenia minimalne dla mikrofilmów: <ol style="list-style-type: none"> a. Format: TIFF 6.0 z kompresją CCITT Group4 b. Rozdzielczość: jak dla mikrofilmowanego

		<p>oryginału w granicach przenoszenia jego cech przez mikrofilm</p> <ul style="list-style-type: none"> c. Bity na piksel: 8 bitów na kolor, 24-bit RGB albo 8-bitowa skala szarości d. Wzorce szarości/koloru: nie dotyczy <p>5. Zalecenia minimalne dla map wielkoformatowych, atlasów, plakatów:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Format: TIFF 6.0, dopuszcza się kompresję bezstratną LZW b. Rozdzielczość: 300 ppi c. Bity na piksel: 8 bitów na kolor 24-bit RGB d. Wzorce szarości/koloru: Adobe RGB 1998 																
5.	<p>Udostępnianie, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. konwersja cyfrowa wtórna – przygotowanie materiałów do udostępniania, cyfrowe przetworzenie materiałów wytworzonych w czasie konwersji cyfrowej pierwotnej (zmiana rozmiaru, naniesienie znaków wodnych, korekta etc.); 2. udostępnienie materiałów użytkownikom przy zapewnieniu ich możliwie największej dostępności, najlepiej w internecie. 	<p>1. Przy udostępnianiu reprodukcji cyfrowych zaleca się utworzenie kopii pochodnych z oryginału cyfrowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. plik JPG dużej jakości z oryginału (o znacznej kompresji względem pliku TIFF) b. wytworzenie plików JPG o zmniejszonej rozdzielczości (w celu publikacji na stronie WWW zalecana jest rozdzielczość ekranowa) c. dla plików tekstowych wykonanie operacji OCR <p>2. Przy udostępnianiu reprodukcji cyfrowych obiektów bibliotecznych wymagane jest stosowanie co najmniej następujących minimalnych zestawów danych opisowych w formatach Dublin Core i/lub MARC21:</p> <p>1. Dokumenty drukowane zwarte</p> <table border="0"> <tr> <td>Dane do opisu</td> <td>MARC 21</td> </tr> <tr> <td>Autor/twórca</td> <td>100, 700 (110, 710)</td> </tr> <tr> <td>Tytuł</td> <td>245</td> </tr> <tr> <td>Miejsce wydania, wydawca, data wydania</td> <td>260</td> </tr> <tr> <td>Opis fizyczny</td> <td>300</td> </tr> <tr> <td>Sygnatura/numer inwentarzowy</td> <td>pole lokalne</td> </tr> </table> <p>2. Dokumenty drukowane ciągłe</p> <table border="0"> <tr> <td>Dane do opisu</td> <td>MARC 21</td> </tr> <tr> <td>Redaktor/instytucja</td> <td></td> </tr> </table>	Dane do opisu	MARC 21	Autor/twórca	100, 700 (110, 710)	Tytuł	245	Miejsce wydania, wydawca, data wydania	260	Opis fizyczny	300	Sygnatura/numer inwentarzowy	pole lokalne	Dane do opisu	MARC 21	Redaktor/instytucja	
Dane do opisu	MARC 21																	
Autor/twórca	100, 700 (110, 710)																	
Tytuł	245																	
Miejsce wydania, wydawca, data wydania	260																	
Opis fizyczny	300																	
Sygnatura/numer inwentarzowy	pole lokalne																	
Dane do opisu	MARC 21																	
Redaktor/instytucja																		

		<p>sprawcza 700/710 Tytuł 245 Oznaczenie wydania 250 Numeracja 362 Miejsce wydania, wydawca, data wydania 260 Opis fizyczny 300 Sygnatura/numer inwentarzowy pole lokalne</p> <p>3. Dokumenty rękopiśmienne</p> <p>Dane do opisu MARC 21 Autor/twórca 100, 700 (110, 710, 711,111) Tytuł 245 Miejsce wydania, wydawca, data wydania 260 Opis fizyczny 300 Uwagi 500, 530, 546 Sygnatura/numer inwentarzowy pole lokalne</p> <p>4. Inkunabuły</p> <p>Dane do opisu MARC 21 Autor/twórca 100, 700 Tytuł 245 Miejsce wydania, wydawca, data wydania 260 Opis fizyczny 300 Standardowa literatura inkunabulistyczna – identyfikująca obiekt, nadająca tytuł 510 Sygnatura/numer inwentarzowy pole lokalne</p>
6.	Zabezpieczenie danych (Ew. repozytoria cyfrowe) - zapis danych powstałych w wyniku konwersji	Wymagany jest zapis głównej kopii w formacie archiwalnym (TIFF) za pomocą systemu na odpowiednim medium przeznaczonym do plików archiwalnych. Format powinien być bezstratny, obraz zapisany w dużej rozdzielczości, którą otrzymano z

	cyfrowej na nośnikach pamięci masowej;	urządzenia skanującego (według wskazań zawartych w pkt. 4). Plik należy uzupełnić metadanymi, zapisanymi w pliku graficznym (np. w formacie Exif). Kopie w formacie archiwalnym powinny zostać przekazane do bezpiecznego repozytorium cyfrowego, wskazanego przez Bibliotekę Narodową.
--	--	---